AVİM Yorum • No: 2018 / 83 • Kasım 2018

ERİVAN'DA DÜZENLENEN 'FRANKOFONİ' ZİRVESİNİN ARDINDAN KANADA'NIN TUTUMUNA GENEL BİR BAKIŞ

Hazel ÇAĞAN ELBİR

Analist

Geçtiğimiz haftalarda Uluslararası Frankofoni Örgütünün gerçekleştirdiği 17. Zirve Erivanda düzenlenmişti. Daha önce zirveye ilişkin değerlendirmelerimizi paylaşmıştık. Üzerinden zaman geçtikçe zirveye dair dikkat çeken noktalara ilişkin başka değerlendirmeler yapılması gerekmektedir. Bunlardan biri, Kanada Başbakanı Justin Trudeaunun zirvedeki tutumu, tarihi ve hukuki gerçeklerle uyuşmayan ermeni söylemini benimsemesi ve sözde soykırımı destekleyen ifadeleridir.

84 ülkeden heyetlerin katıldığı toplantı, Beraber Yaşamak ortak fikri temel alınarak düzenlenmişse de Ermenistan'ın böyle bir yaklaşımı benimsemeyen bir ülke olduğu ortadadır.

Zirveye katılanlar arasında dikkati çeken bir isim olan Kanada Başbakanı Justin Trudeau'nun Ermeni terörüne ilişkin yaklaşımları üzerinde durulmaya değer görülmektedir. Tarihsel olarak Kanadanın Türkiyeye yaklaşımına bakacak olursak, Kanada uluslararası teröre şehit verdiğimiz ülkelerden biridir. 1973te Los Angelesta başlayan Ermeni terörü 1986 yılına kadar tüm dünyada varlığını aktif bir şekilde sürdürmüştür. Kanadadaki saldırılar da bu çerçevede dikkat çekmektedir. İlginç olan bir husus, Ermeni terörü Kanadada baş göstermeden önce, Laheyde Ottawa Büyükelçiliği de yapmış olan Özdemir Benlerin üniversite öğrencisi olan oğlu Ahmet Benler Ermeni terör örgütü mensupları tarafından katledilmiştir. Daha sonra 1982 yılında Ottawada Özdemir Benler Büyükelçi olarak görevliyken iki olay vuku bulmuştur. Bu iki olaydan ilkinde 8 Nisan 1982de Türkiye Cumhuriyeti Ottawa Büyükelçiliği Ticaret Müsteşarı Kani Güngör silahlı saldırıya uğramış, ağır yaralanarak felç olmuştur.[1]27 Ağustos 1982de ise Büyükelçilik Silahlı Kuvvetler Ataşesi Hava Pilot Kurmay Albay Atilla Altıkat şehit edilmiştir. Her iki saldırı da JCAG (İng. *Justice Commandos for the Armenian Genocide*)[2]tarafından üstlenilmiştir. 12 Mart 1985 tarihinde ise yine Ottawadaki Türk Büyükelçiliğine yapılan terör saldırısında Kanadalı güvenlik görevlisi Claude Brunelle hayatını kaybetmiştir. Dönemin Büyükelçisi Coşkun Kırca saldırıdan kaçarak kurtulabilmiştir. Kaçarken ikinci kattan atlamış, ağır yaralanmıştır. Saldırılar kendi içinde ilkleri barındırmaktadır. Şehit Askeri Ataşe Atilla Altıkat, Ermeni teröristler tarafından katledilen üst rütbeli bir askeri temsilcimizdir. Kanadada daha önce hiçbir diplomat terör saldırısına uğramamış olduğundan Kanada açısından da bir ilki teşkil etmektedir. Üstelik bu saldırılar planlı olarak

düzenlenmiştir. Terör saldırısında yalnızca Türkler değil, Kanada vatandaşı bir güvenlik görevlisi de hayatını kaybetmiştir. Ermeni terörü konusunda Kanadanın bu nedenlerle hassasiyet göstermesi doğal bir beklenti olmuştur.

1982 yılında şehit edilen Askeri Ataşemiz Atilla Altıkat anısına bir anıt Ottawada Altıkatın katledildiği kavşakta inşa edilmiş ve 20 Eylül 2012de Kanada Başbakanı Stephen Harper döneminde açılmıştır. Açılışa iki ülke Dışişleri Bakanları ile birlikte Atilla Altıkatın eşi ve çocukları da katılmıştır. Ancak Başbakan Harper törene katılmamış, bir mesaj göndermekle yetinmiştir. Başbakan Harper'in 2006da göreve geldikten sonra ilk icraatlarından birinin sözde soykırımı resmen tanımak olduğunu burada hatırlatmakta yarar olacaktır.[3]

Bahsi geçen saldırıların düzenlendiği dönemde Kanada Başbakanı Pierre Trudeau, Büyükelçiliğimiz Askeri Ataşesi Atilla Altıkat'ın katlinden duyduğu infial ve üzüntüyü paylaşmış ve Türk milleti ile dayanışma içinde olduğunu belirtmiştir. Trudeau, dünyada terör saldırıları devam ederken hiçbir ülkenin Türkiye kadar insafsızca etkilenmediğinin altını çizmiştir. Kanadanın, terörizme taviz vermekle bir şey elde edilemeyeceğini savunan ülkelerin başında geldiğini ifade eden Trudeau bu açıklamaların ardından, 1984 yılında Erivandaki sözde soykırım anıtını ziyaret etmekte bir beis görmemiştir. Justin Trudeau da bu vesile ile Ermenistana ilk ziyaretini yapmıştır.[4]Ermenistanda düzenlenen 17. Frankofoni Zirvesinde 1984 yılındaki bu ziyaretinin fotoğrafları Justin Trudeauya hediye edilmiştir.

Teröristler; bir asır önce, yani katlettikleri Türk kurbanlar daha dünyaya gelmeden önce cereyan etmiş olayları tek taraflı olarak çarpıtarak saldırılarını sistemli bir şekilde sürdürmüşlerdir. Hukuki ve tarihi hiçbir dayanakları bulunmadığı halde sözde soykırımı Ermeni kimliğini oluşturmak için malzeme olarak kullanmış ve bu yolla Türkiye Cumhuriyetini suçlayarak kendilerini haklı gibi göstermeyi amaçlamışlardır.

Günümüzde ise, Kanada Başbakanı olduğu tarihten beri, Justin Trudeaunun her 24 Nisanda sözde soykırımı destekleyen açıklamalar yapması dikkat çekmektedir. 24 Nisan açıklamalarına bir yenisi de 17. Frankofoni Zirvesinde eklenmiştir. Böylece Justin Trudeau duruşunu talihsiz bir şekilde ortaya koymuştur. Kanada Başbakanı Ermenistanı ziyaret ederken ülkesini temsil etmiş ancak, Kanadada Ermeni nüfus kadar Türklerin de bulunduğunu, dolayısıyla tüm vatandaşlarını temsil etmek durumunda olduğunu gözardı etmiştir. Başbakan Trudeau, bir taraftan genç, yenilikçi ve farklı fikirlere açık bir kimlik sergilerken, mesele sözde Ermeni soykırımı olduğunda neden tarihi ve hukuki gerçekleri göz ardı ettiğini açıklamak zorundadır. Dengeli bir tutum benimsemesinin, ancak Türk görüşlerini de dikkate aldığında mümkün olabileceğini anlaması gerekmektedir.

[1]Bilal Şimşir, Şehit Diplomatlarımız, Ankara: Bilgi Yayınevi, 2001, s. 552

[2]Tr. Ermeni Soykırımı için Adalet Komandoları

[3]Ottowa Tribute to Slain Turkish Envoy Reopens Old Wounds, Globe2Go, 19 Eylül 2012, https://www.theglobeandmail.com/news/world/ottawa-tribute-to-slain-turkish-envoy-reopens-old-wounds/article4555832/

[4]Justin Trudeaus First Trip to Armenia was in 1984, The Armenian Weekly, 10 Ekim 2018, https://armenianweekly.com/2018/10/10/justin-trudeaus-first-trip-to-armenia-was-in-1984/

Yazar Hakkında :

Hazel Çağan-Elbir AVİM'de analist olarak çalışmaktadır. Çağan-Elbir, Atılım Üniversitesi Politik Ekonomi bölümünde doktora çalışmalarına devam etmektedir.

Atıfta bulunmak için: ELBİR, Hazel ÇAĞAN. 2026. "ERİVAN'DA DÜZENLENEN 'FRANKOFONİ' ZİRVESİNİN ARDINDAN KANADA'NIN TUTUMUNA GENEL BİR BAKIŞ." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2018 / 83. Kasım 15. Erişim Kasım 21, 2026. https://www.avim.org.tr/tr/Yorum/ERIVAN-DA-DUZENLENEN-FRANKOFONI-ZIRVESININ-ARDINDAN-KANADA-NIN-TUTUMUNA-GENEL-BIR-BAKIS

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır